

КОСТАДИН ДЕЛИНИКОЛОВ

На 28. IV 1974 година ненадејната смрт го отргна од нас Костадин Делиниколов нашиот племенит другар, професор по историја на Економското училиште „Борис Кидрич“ во Скопје, во неговата полна животна и творечка зрелост. Се прекрати кусиот но мошне плоден живот на еден просветен работник — историчар.

Костадин Делиниколов е роден на 1. IX 1925 година во Петрич (Пиринска Македонија) каде го завршува своето основно и средно образование.

По ослободувањето и Костадин Делиниколов доаѓа во ослободена Македонија и како стипендист на владата на НР Македонија се запишува на Филозофскиот факултет во Скопје каде дипломира со успех во 1951 година на Групата за историја.

Од истата година е вработен како професор по историја во Економското училиште „Борис Кидрич“ во Скопје. На таа должност тој останува сè до својата смрт.

Делиниколов беше познат и ценет трудбеник во својата социјалистичка самоуправна средина.

За секој кој го познаваше, веста за неговата прерана смрт значеше дека со Костадина загубивме наш истакнат стручњак — историчар којшто се определи за една од благородните професии и во неа ја осмисли својата животна преокупација. Нејзе ѝ се предаде со целата своја душа и ентузијазам, изразувајќи го тоа и

надвор од својата работна средина.

Самиот Делиниколов навреме ја сфати неопходноста од педагошко-методската наобразба, односно од натамошната работа врз своето стручно усовршување. Благодарение на тоа, тој беше од оние наши наставници — историчари кои со изградени стручни критериуми, строгост и дисциплина спрема себеси приоѓаат кон својата наставна работа, нејзината организација, на подготвувањето на наставните часови, потоа при користењето на формите, методите и средствата при реализацијата на образовните и воспитните задачи.

Самоиницијативен и трудољубив беше и во поглед на настојувањето да ја осовременува наставната работа. Тој беше еден од ретките наставници коишто и со сопствени сили создаде и располагаше со збирка на нагледен наставен материјал. Со посебна — нему својствена — скромност ни ја покажуваше и својата збирка и на други наставни средства кои грижливо ги чуваше во својот училишен орман, кои редовно ги користеше и ја освежуваше наставата. Во таа смисла ние го познаваме и истакнуваме зашто Делиниколов претставуваше еден од примерите: како субјективниот фактор — наставникот може и при неповолни материјално-просторни услови да влијае на издигнувањето на наставата по историја на повисоко рамниште.

Во оваа, а и во друга смисла, Костадин Делиниколов не беше случајно одбран како еден од менторите кај кого хоспитираа, обавуваа вежби и стажираа по методика на наставата по историја бројни генерации студенти — апсолвенти од Историската група на Филозофскиот факултет во Скопје. Од него тие не само што можеа да научат и да ги согледаат во практиката финесите и суптилните методски решенија и постапки кои ги демонстрираше на часовите, туку во него да гледаат и како на пример на ликот на наставниковата личност, посебно на неговиот педагошки однос кон учениците и воопшто на неговиот пример да ги почувствуваат задоволството и величината на наставничкиот позив. А во улогата на ментор, тој знаеше не само со зборови тоа да го сугерира и манифестира, потврдувајќи ја аксиомата дека само со љубов кон позивот и трудољубивост може да се очекуваат резултати во наставната работа и воопшто да се успее во животот.

Негов несомнен значаен придонес е во учебничарското дело по историја за стручните училишта. Автор е на повеќе пати издадените учебници по историја за I и II клас за стручните училишта во издание на „Просветно дело“ од Скопје. Не е на одмет да укажеме дека благодарение на него СР Македонија е една од првите републики во земјава во која беа издадени и се користеа адекватни учебници во споменатите бројни училишта.

За тоа што тој има придонесено за наставата по историја во тие училишта го согледуваме имајќи ја предвид специфичната проблематика на овој предмет ко-

јашто произлегуваше од неговата застапеност само во првите две години, со минимален број неделни часови, а во кој е опфатат целокупниот наставен материјал. Ваквите деликатни задачи и бројните проблеми ги почувствуваа посебно младите наставници по историја во стручните училишта. Освен тоа, наставата по овој предмет во тие школки институции долго време се обавуваше без соодветни учебници. Затоа, не е тешко да се сфати, што значи не само за учениците туку и за наставниците постоењето на вакви основни прирачници по предметот.

Но Делиниколов не се запира само на овој вид учебни помагала. Како истакнат специјалист тој беше и соработник на Заводот за културно-просветен и наставен филм во Скопје. Имено, тој е автор на првите дијафилмови од историјата на македонскиот народ (од времето на Илинден и по илинденскиот период) што ги произведе оваа установа. Овие први дијафилмови се користат денес во нашите училишта и тоа е прв нагледен наставен материјал од историјата на македонскиот народ чиешто користење значи унапредување на наставата по историја.

Костадин беше одзивчив и како соработник на списанието „Историја“ за кое пројавуваше посебно интересирање како спрема орган на Сојузот на историските друштва на СР Македонија. Имено, тој беше не само еден од првите и редовни претплатници на научно-стручниот периодичник на Сојузот, туку истакнат активен и бележлив негов соработник што со посебна грижа го популаризираше и растураше, ширејќи го бројот на неговите претплатници и чита-

тели. Освен тоа, тој се пројави и како еден од постојаните соработници во списанието посебно по прашањата на наставата и методиката на наставата по историја. Со своите написи е присутен неговиот познат манир несебично да ја пренесува својата долгогодишна наставна практика, зашто тие беа израз на истата. Тоа беа обработени наставни часови, оценувањето на учениците, користењето на учебникот во наставата по историја и други.

Костадин Делиниколов беше постојано ангажиран како соработник на институциите каде се креираше наставата по историја, тргнувајќи од наставните планови или програми, учебните помагала до организацијата и учеството во разните форми на стручното совршување на наставниот кадар. Имено, републичките и градските органи за образование и унапредување на школството сметаа секогаш на него вклучувајќи го во непосредната и конкретната стручна помош и разработка на овие и други задачи и проблеми. Исто така тој беше вклучен и во одредени самоуправни органи во соодветните институции, на пример, како долгогодишен член на Сојузот на Историскиот музеј на Македонија, на Комисијата за заштита на културно-историските споменици при Извршниот совет на СР Македонија, на Советот на Институтот за национална историја и на други тела и органи. Тој беше познат активист на синдикалната организација на просветните работници.

Со срце и некористољубивост му припаѓаше и на нашето здружение на историчарите. Во него не само скопските туку и македонските историчари воопшто

имаа свој верен, истакнат, неуморен и ентузијазирани активист на Сојузот на историските друштва на СР Македонија. Како таков тој знаеше да шармира и покрене на иницијатива и волонтерска работа, делувајќи при тоа пред сè со својот личен пример, та околу себе ги покренуваше и другите на активност по прашањата со кои се зафаќаше да ги решава Друштвото. Затоа, повеќе пати е член на управата на Сојузот, член и раководител на неговите комисији и секции. Како таков беше избран и за претседател на Друштвото на историчарите на град Скопје и околицата. На таа должност смртта ни го одведе омилениот активист и претседател на нашето стручно здружение.

И за релативно кратко време, Делиниколов ги имаше пред себе сии резултатите на својот упорен и корав труд, на залагањето за да се успее во својот животен позив и како наставник. Таа своја животна сатисфакција тој ја доживеа, дури во тој поглед тој претставува евидентен показ: како во нашите услови на социјалистичкото самоуправно општество личност без оглед на своето работно место или на било која професионална работа, кога и да е мора да дојде до израз со своите способности и со квалитетната стручна работа и сл.

Таков е заправо примерот на колегата Делиниколов!

И оттука професорот Костадин Делиниколов доби и соодветни признанија уште во текот на својот краток, но мошне плоден и со видливи резултати исполнет живот: во 1954 година е пофален за постигнатите резултати на полето на стручното школство; во 1966 година претседателот на СФРЈ Јо-

сип Броз Тито го одликува со Орден на трудот со сребрен венец, а во 1972 година, по повод 20 годишниот јубилеј на Друштвото на историчарите на СР Македонија, доби признание за особени заслуги за развитокот и афирмацијата на Друштвото.

Но иако беше свесен за својата афирмација оред нашата средина, тој не се разметнуваше ниту биеше во градите за своите заслуги или придонесот за унапредувањето на наставата по историја во средните стручни училишта. Скромен по својата природа — што им прилега како особина најчесто на луѓето кои се сигурни во себеси, во своите способности — тој никогаш не го потенцираше своето его.

Костадин Делиниколов беше мошне ценет и почитуван кај бројните генерации на своите ученици. Таа љубов — како кон сакан професор по историја — тој ја печалеше со својот вонреден педагошко-дидактички такт и однос спрема своите воспитаници, со својата солидна стручна подготовка, трудољубивоста во настојувањето што попедантно да ги организира и подготвува своите наставни часови, како човек кој совесно и со љубов се однесува кон својот позив. Ретки се оние наставници, како што беше Делиниколов кој настојуваше да ги запознае што побрзо индивидуалните особини и способности на своите ученици. И благодарение на тоа тој можеше да се здобие со

доверба кај нив како нивни вистински воспитувач, кој имал единствена цел да им помогне, да ги оспособи за животот, да им всади љубов кон нивната татковина — Македонија и Југославија.

И последната негова разделба му беше со нив — учениците за кои тој даде сè што може да им даде вистинскиот педагог — љубовта и верноста кон нив, дури да биде со своите воспитаници и до последните мигови од својот живот!

А тие со искрена тага и со многу цвеќиња и солзи го испратија достоинствено својот драг професор Делиниколов.

Другарот Костадин Делиниколов нè напушти прерано. Токму кога требаше да се радува на резултатите на својот осмислен и полн со успеси изживеан живот, полн со резултатен труд, вложен во изградбата на својата татковина СР Македонија и СФР Југославија коишто еднакво и непоколебливо ги сакаше и како Македонец и како Југословен, како патриот на дело за да се радува на успесите и растежот и во натамошната социјалистичка изградба.

И како вонреден историчар — педагог, примерен колега, другар и човек, тој остави неизбришани траги сред оние кои го познаваа.

Како таков Динка, вечно ќе живее во нашите срца!

Војо Кучевски